

26.03.2014

Valtiovarainministeriö

Viite Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 17.01.2014
(VM149:00/2013)

Lausunto luonnoksesta kuntarakennelain muuttamisesta

Kuntarakenneuudistusta ohjaava kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Lakiin lisättiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista ja niistä poikkeamisesta sekä muutettiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi kielilakia muutettiin eräiltä osin. Uudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne.

Hallituksen syksyllä 2013 päättämän rakennepoliittisen ohjelman mukaan aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyden, alueen elinvoimaisuuden kehittämisen ja palvelujen tehokkaan järjestämisen turvaamiseksi on valmisteltu kuntarakennelain täydennys. Tällä lisätään perustuslain asettamien reunaehtojen mukaisesti kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4 d§:n 3 mom:ssa tarkoitetulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakennealueella.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi kuntarakennelain muuttamisesta valtioneuvoston toimivallan lisääminen rajoitetaan selkeillä reunaehdoilla ja alueen asukkaiden enemmistön tahtotilaan sitomisella. Toimivallan käyttö rajoitetaan tilanteisiin, joissa kuntarakennelain tavoitteet eivät ole toteutettavissa vapaaehtoisesti. Kielellisten oikeuksien toteutuminen varmistetaan.

Luonnoksessa esitetty menettely koskisi Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueella Turun (7 kuntaa) ja Porin (5 kuntaa) kaupunkiseutuja. Näillä alueilla on vireillä laajoja kuntajakoselvityksiä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto pitää tavoiteltavana, että kuntarakenneuudistuksen toteutumisen lähtökohtana olisi mahdollisimman pitkälle vapaaehtoisuus. Uudistuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että kunnissa pyritään aktiivisesti kunnallisen itsehallinnon puitteissa kuntajakoselvitysten aikaansaamiseen niin, että uudistuksen tavoitteisiin vastaavat kuntarakennemuutokset pystytään tekemään paikallisilla päätöksillä.

Kuntarakennelain muutosesityksen lähtökohtana ovat maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen, ei peruspalvelujen järjestäminen. Muutosesityksen vaikutusarvioinnissa esitetyt näkökohdat liittyvät kuitenkin välillisesti myös kuntien peruspalvelujen järjestämisedellytyksiin.

Työssäkäyntialueesta tai muusta sellaisesta kokonaisuudesta muodostuvalla kunnalla – jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta – on myös parhaat edellytykset turvata pitkällä aikavälillä elinvoimaisuus sekä alueellinen kilpailu- ja kasvukyky. Maankäytön, asumisen ja liikenteen näkökulmasta yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kaupunkiseudut parantavat asukkaiden arjen sujuvuutta.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto ei ota perustehtäviensä puitteissa tarkemmin kantaa kuntarakennelain muutosesitykseen, kaupunkiseutuperusteisiin, esitettyyn menettelyyn eikä valtioneuvoston päätösvallan rajoihin, koska muutosesityksessä ovat kyseessä lähtökohtaisesti muut kuin peruspalvelujen järjestämiseen liittyvät tekijät ja perusteet.

Ylijohtaja

Kari Häkämies

Kehittämispäällikkö

Raija Hurskainen